גאוגרפיה של ארץ־ישראל

מדרש תמונה

גאוגרפיה, קיץ תשע"ת, מס' 57381
+ נספחים

4. תקלאות — מדרש תמונה

בתמונות 1-5 שבנספח א מוצגים אמצעים התורמים לענף החקלאות בישראל. עיין בתמונות, וענה על שני הסעיפים א-ב.

א. **(1)** בחר בארבע מן התמונות.

ציין את האמצעי התורם לענף החקלאות המוצג בכל אחת מן התמונות שבחרת. (4 נקודות)

(2) בחר בשלושה מן האמצעים המוצגים בתמונות, והסבר כיצד כל אחד מהם תורם לענף החקלאות.

(5 נקודות)

ב. בעבר הייתה הממשלה בישראל מעורבת מאוד בענף החקלאות בארץ — הממשלה פיקחה על מחירי התוצרת החקלאית, קבעה את מכסות הייצור של רוב הגידולים החקלאיים ודאגה להקצאת מים לחקלאים במחיר מסובסד. אולם בשנים האחרונות צומצמה מאוד המעורבות של הממשלה בענף זה, והחקלאים יכולים לגדל את רוב הגידולים החקלאיים כרצונם על פי דרישות השוק והרווחיות של הגידול.

צמצום מעורבות הממשלה בענף החקלאות מעורר מחלוקת. יש הטוענים שעל הממשלה להמשיך להיות מעורבת בענף זה, ויש הטוענים שהממשלה צריכה לצמצם את מעורבותה בענף זה, והחקלאים הם שצריכים לנהל את המשק החקלאי על פי דרישות השוק.

הסבר מהי עמדתך במחלוקת זו, והבא שני נימוקים לעמדתך.

בתשובתך תוכל להיעזר בשיקולים הנוגעים לסוגיות אלה:

- משאב המים במדינת ישראל
- איכות הסביבה
- פיתוח בר־קיימה
- כלכלה
- אידאולוגיה

(5 נקודות)

(נספח א לשאלה 4 בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 2/

נספח א לשאלה 4

מדרש תמונה — החקלאות בישראל

תמונה 1 צילום: Golf Bravo

תמונה 2 צילום: אודי שטינוול

תמונה 3 צולם על ידי שגיא אורן מקיבוץ סעד

תמונה 4 צילום: ד"ר אבישי טייכר

תמונה 5 צילום: אורן פלס

/המשך בעמוד 3/

6. זיהום אוויר — מדרש תמונה

בתצלום שבנספח ג נראה האזור של מתחם רידינג בתל אביב.

עיין בתצלום וענה על הסעיפים א-ג.

א. ציין שני שימושי קרקע הנראים בתצלום שיכולים לגרום לזיהום אוויר. (7 נקודות)

ב. תאר דרך אחת לצמצום זיהום האוויר שיכול להיגרם מכל אחד משימושי הקרקע שציינת בסעיף א (סך הכול — שתי דרכים). (9 נקודות)

ג. **(1)** הסבר את המונח "טביעת רגל אקולוגית". (6 נקודות)

(2) הסבר כיצד עשויה להשפיע המודעות של האוכלוסייה לפיתוח בר־קיימה על טביעת הרגל האקולוגית ועל זיהום האוויר. (6 נקודות)

(נספח ג לשאלה 6 בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 4/

גאוגרפיה, קיץ תשע"ז, מס' 057203, 573

נספח ג: מדרש תמונה

/המשך בעמוד 5

6. קיבוץ — מדרש תמונה

בנספח ב מוצג תצלום אוויר של קיבוץ עין השופט שברמות מנשה, שצולם בעשור האחרון.

עיין בתצלום, וענה על שלושת הסעיפים א-ג.

א. תאר שינוי אחד שחל במאפייני הקיבוץ המסורתי ובא לידי ביטוי בתצלום. (8 נקודות)

ב. תאר שני שינויים נוספים שחלו במאפייני הקיבוץ, שאינם באים לידי ביטוי בתצלום.
(12 נקודות)

ג. במדינת ישראל יש מחלוקת אם לאפשר שינוי בשימושי הקרקע שבקיבוצים: מקרקע שמיועדת לחקלאות לקרקע שמיועדת למגורים ולמסחר. אחדים טוענים כי **יש** לאפשר שינוי זה, ואחרים טוענים כי **אין** לאפשר שינוי זה.

הצג נימוק אחד לכל אחת מן הטענות (סך הכול — שני נימוקים). (8 נקודות)

(נספח ב לשאלה 6 בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 6/

גאוגרפיה, חורף תשע"ז, מס' 573

נספח ב: מדרש תמונה

תצלום אוויר — קיבוץ עין השופט | צולם על ידי Dany Sternfeld | התמונה מן האתר www.flicker.com

2. עיצוב הנוף — מדרש תמונה

בנספח שתי תמונות של חופי הים התיכון. עיין בהן וענה על הסעיפים א-ג.

א. ציין את השם של צורת הנוף הנראית בכל אחת מן התמונות. (8 נקודות)

ב. הסבר את הקשר בין צורת הנוף הנראית בתמונה 1 לבין תהליך ההיווצרות של צורת הנוף הנראית בתמונה 2. (10 נקודות)

ג. בחר באחת מצורות הנוף שבתמונות, והצג קושי אחד שיש לאדם בשימוש באזור שבו צורת נוף זו. תאר דרך אחת להתמודדות של האדם עם הקושי שהצגת.
(10 נקודות)

(נספח לשאלה 2 בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 8/

נספח לשאלה 2: מדרש תמונה
ملحق للسؤال 2 : تحليل صورة

תמונה 1
الصورة 1

תמונה 2
الصورة 2

/המשך בעמוד 9/

4. צורת נוף — מדרש תמונה

עיין בתמונה שבנספח, וענה על הסעיפים א-ג.

א. ציין את השם של צורת הנוף הנראית בתמונה. (6 נקודות)

ב. ציין אזור גאוגרפי אחד בארץ־ישראל שצורת הנוף הזאת נפוצה בו,
והסבר שני גורמים להתפתחות של צורת הנוף הזאת באזור שציינת. (16 נקודות)

ג. תאר השפעה אפשרית של צורת הנוף הזאת על הכלכלה באזור שהיא נפוצה בו.
(6 נקודות)

(נספח: תמונה לשאלה 4 בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 10/

נספח: תמונה לשאלה 4
ملحق: صورة للسؤال 4

6. ים המלח — מדרש תמונה

בנספח שתי תמונות של אזור ים המלח. עיין בהן, וענה על הסעיפים א-ג.

א. ציין שימוש קרקע אחד הנראה בכל אחת מן התמונות (סך הכול — שני שימושי קרקע). (7 נקודות)

ב. ציין שני מאפיינים פיזיים של אזור ים המלח, והסבר את התרומה של כל אחד מהם לפיתוח אחד משימושי הקרקע שציינת בסעיף א. (12 נקודות)

ג. באגן הצפוני של ים המלח מפלס המים יורד בשנים האחרונות במידה ניכרת. הסבר שני גורמים לירידת מפלס המים, ותאר את השפעת הירידה על אחד משימושי הקרקע הנראים בתמונות. (9 נקודות)

(נספח לשאלה 6 בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 12/

נספח: מדרש תמונה
الملحق: تحليل صورة

תמונה 1
الصورة 1

צילום: ד"ר אבישי טייכר
تصوير: د. أفيشاي تايخر

תמונה 2
الصورة 2

/המשך בעמוד 13/

גאוגרפיה, קיץ תשע"ד, מס' 057203, 573
+ נספח

6. ירושלים — מדרש תמונה

בנספח שתי תמונות. תמונה 1 מציגה תצלום אוויר של ירושלים,
ותמונה 2 מציגה אמצעי תחבורה בירושלים. עיין בתמונות וענה על הסעיפים א-ג.

א. הסבר כיצד שלושה מן האתרים, המסומנים בתמונה 1 שבנספח, מבטאים את היותה של ירושלים עיר בירה ומרכז בין־לאומי חשוב. (8 נקודות)

ב. ירושלים מתמודדת עם קשיי תחבורה.
הסבר קושי אחד, ותאר דרך אחת שבה אמצעי התחבורה, הנראה בתמונה 2 שבנספח, מאפשר להתמודד עם הקושי שהסברת. (10 נקודות)

ג. חלק מן המתכננים של העיר ירושלים טוענים כי בנייה רוויה במרכז העיר עדיפה על התפשטות מטרופולינית.
הצג נימוק אחד התומך בגישה זו ונימוק אחד השולל אותה. (10 נקודות)

(נספח לשאלה 6 בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 14/

נספח: מדרש תמונה

תמונה 1 — תצלום אוויר של ירושלים

צילום: חברת אופק, המרכז למיפוי ישראל

תמונה 2 — אמצעי תחבורה בירושלים

/המשך בעמוד 15/

3. קצרין — מדרש תמונה

א. ציין את שם יחידת הנוף שהעיר קצרין שוכנת בה, והסבר שני יתרונות שיש במיקומה של קצרין. (12 נקודות)

עיין בתצלום האוויר שבנספח, וענה על שני הסעיפים ב-ג.

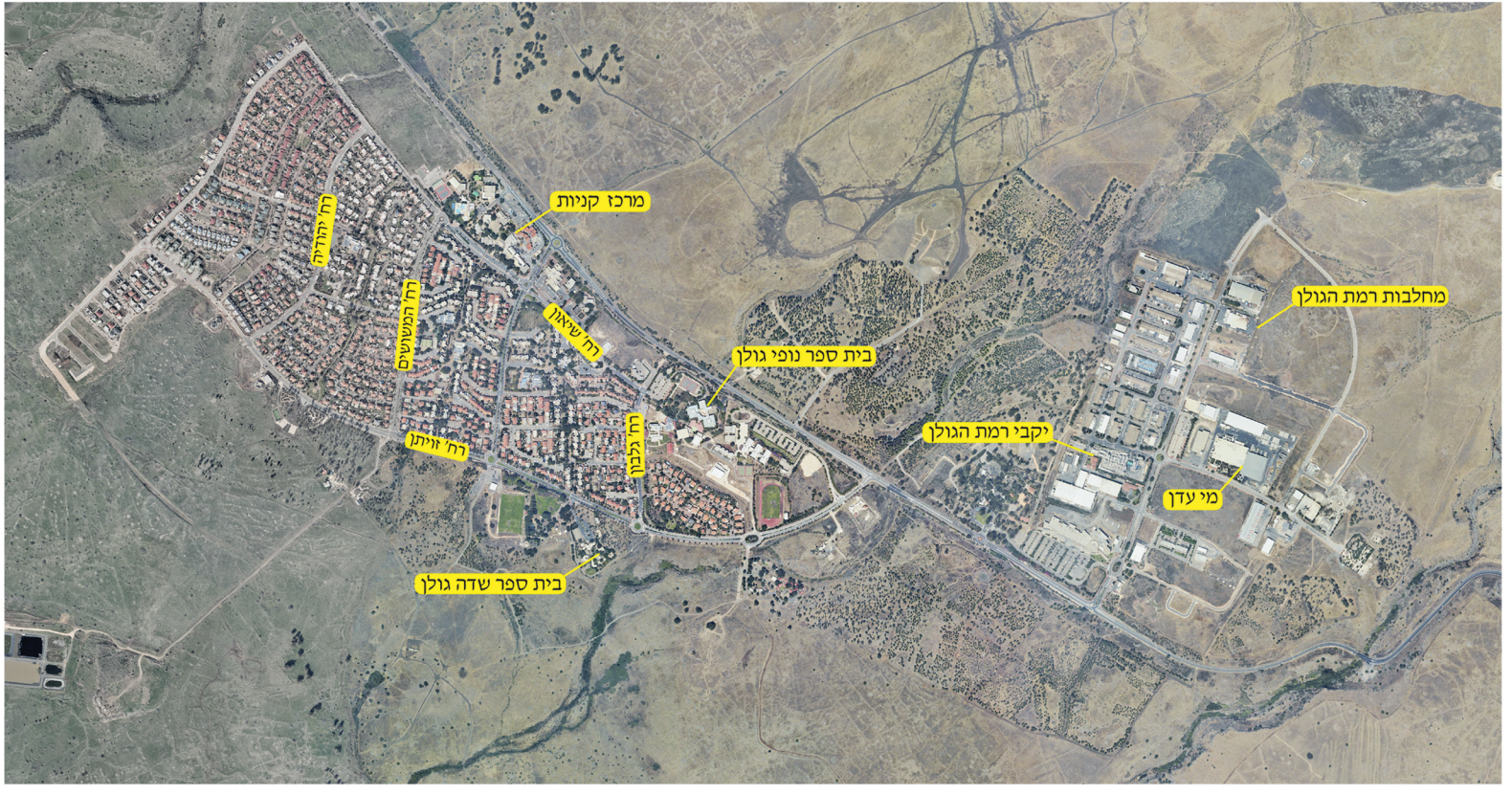
ב. ציין שלושה שימושי קרקע הנראים בתצלום. (8 נקודות)

ג. קצרין היא עיר מתוכננת.

הסבר כיצד עובדה זו באה לידי ביטוי בתצלום. (8 נקודות)

(נספח לשאלה 3 בעמוד הבא.)

נספח: תמונה לשאלה 3

באדיבות המרכז למיפוי ישראל

3. התיישבות – מדרש תמונה

עיין בנספח וענה על שלושת הסעיפים א-ג.

א. בתמונה שבנספח נראית צורת יישוב חדשה, שהתפתחה בישראל בשנות ה־ 70 של המאה העשרים.

מהי צורת יישוב זו?

ציין שני שימושי קרקע הנראים בתמונה, שמאפיינים צורת יישוב זו.

(8 נקודות)

ב. הסבר שתי מטרות בהקמת יישובים מהסוג הנראה בתמונה.

ציין שני אזורים בישראל שבמהלך שנות ה־ 70 התפתחו בהם יישובים רבים מסוג זה.

(12 נקודות)

ג. תאר שני מאפיינים חברתיים־כלכליים של היישובים מהסוג הנראה בתמונה.

(8 נקודות)

(נספח לשאלה 3 בעמוד הבא.)

נספח: תמונה לשאלה 3

ملحق: صورة للسؤال 3

צאוגרפיה, חורף תשע"ד, מס' 573
الجغرافية، شتاء 2014، رقم 573

/המשך בעמוד 19/

6. מנהרות הכרמל — מדרש תמונה

במפה הסכמטית שלפניך מתואר התוואי של מנהרות הכרמל.

בתמונה שבנספח א נראה מחלף נווה שאנן (הסמוך למנהרות הכרמל).

עיין במפה ובתמונה, וענה על שלושת הסעיפים א-ג.

א. תאר את התוואי של מנהרות הכרמל. (6 נקודות)

ב. הסבר שלוש מטרות של כריית מנהרות הכרמל. (11 נקודות)

ג. המחלף הנראה בתמונה שבנספח א הוא חלק מהמיזם (פרויקט) של מנהרות הכרמל.
ציין שימוש קרקע נוסף הנראה בתמונה, והסבר כיצד המחלף משלים שימוש קרקע זה וכיצד הוא מתחרה בו. (11 נקודות)

(נספח א לשאלה 6 בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 20/

גאוגרפיה, קיץ תשע"ג, מס' 057203, 573
الجغرافية، صيف 2013، رقم 057203، 573

נספח א: מדרש תמונה — מנהרות הכרמל
الملحق "أ": تحليل صورة — نفق الكرمل

צילום: Albatros Aerial Perspective
تصوير:

/המשך בעמוד 21

6. חקלאות — מדרש תמונה

עיין בתמונות 1-4 שבנספח, שבהן נראים אמצעים טכנולוגיים ושיטות גידול מתקדמות בתחום החקלאות בישראל, וענה על שלושת הסעיפים א-ג.

א. תאר את האמצעי הטכנולוגי או את שיטת הגידול הנראים בכל אחת מהתמונות.
(10 נקודות)

ב. בחר בשניים מהאמצעים הטכנולוגיים או שיטות הגידול הנראים בתמונות, והסבר כיצד כל אחד מהם מייעל את החקלאות בישראל. (10 נקודות)

ג. התפתחות הטכנולוגיה בתחום החקלאות גורמת מפגעים סביבתיים.
תאר מפגע סביבתי אחד שנוצר בהשפעת השימוש בטכנולוגיה בחקלאות. (8 נקודות)

(נספח לשאלה 6 בעמוד הבא.)

/המשך בעמוד 22/

נספח: תמונות לשאלה 6
ملحق: صور للسؤال 6

תמונה 1 / الصورة 1

צילום: Golf Bravo
تصوير:

תמונה 3 / الصورة 3

צולם על ידי שגיא אורן מקיבוץ סעד
تصوير: سچيه أورن من كيبوتس ساعَد

תמונה 2 / الصورة 2

צילום: אודי שטיינוול
تصوير: أودي شتنفيل

תמונה 4 / الصورة 4

צילום: ד"ר אבישי טייכר
تصوير: د. أفيشاي تايخر